

32003L0086

2003.10.3.

AZ EURÓPAI UNIÓ HIVATALOS LAPJA

L 251/12

**A TANÁCS 2003/86/EK IRÁNYELVE
(2003. szeptember 22.)
a családegyesítési jogról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 63. cikke (3) bekezdésének a) pontjára,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Parlament véleményére ⁽²⁾,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽⁴⁾,

mivel:

- (1) A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fokozatos kialakítása érdekében, az Európai Közösséget létrehozó szerződés rendelkezik mind a személyek szabad mozgásának biztosítását célzó intézkedések – a külső határok ellenőrzésével, a menedékjoggal és a bevándorlással kapcsolatos kísérő intézkedésekkel összefüggésben –, mind pedig a harmadik országok állampolgárainak a menedékjoggal, bevándorlással és jogaik megőrzésével kapcsolatos intézkedések elfogadásáról.
- (2) A családegyesítéssel kapcsolatos intézkedéseket a több nemzetközi jogi okmányban megállapított, a család védelmére és a családi élet tiszteltetésére irányuló kötelezettségnek megfelelően kell elfogadni. Ez az irányelv tiszteltetésben tartja az alapvető jogokat és betartja különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikkében és az Európai Unió alapjogi chartájában elismert elveket.
- (3) Az Európai Tanács – a Tamperében 1999. október 15-én és 16-án tartott rendkívüli ülésén – elismerte a harmadik országok állampolgárainak beutazási és tartózkodási feltételeire vonatkozó nemzeti jogszabályok harmonizációjának szükségességét. Ebben az összefüggésben különösen azt állapította meg, hogy az Európai Uniónak biztosítani kell a harmadik országoknak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó állampolgáiraival szembeni tisztességes elbánást, és hogy erőteljesebb integrációs politikát kell alkalmazni annak érdekében, hogy számukra az Európai Unió polgárait megillető jogokhoz és

kötelezettségekhez hasonló jogokat és kötelezettségeket biztosítsanak. Az Európai Tanács ennek megfelelően felkérte a Tanácsot, hogy a Bizottság javaslatai alapján rövid időn belül fogadja el a jogi eszközöket. A Tamperében meghatározott célok megvalósításának szükségességét a Laekenben 2001. december 14-én és 15-én ülésező Európai Tanács újból megerősítette.

- (4) A családegyesítés a családi élet lehetővé tételének szükséges eszköze. Segít kialakítani a harmadik országok állampolgárainak a tagállamba való beilleszkedését megkönnyítő társadalmi-kulturális stabilitást, és ez egyúttal a gazdasági és társadalmi kohézióknak, mint a Szerződésben megállapított alapvető közösségi célkitűzésnek az elősegítését is szolgálja.
- (5) A tagállamoknak az ezen irányelv rendelkezéseit nem, faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai jellemzők, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez való tartozás, vagyon, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján való megkülönböztetés nélkül kell érvényre juttatniuk.
- (6) A család védelme és a családi élet kialakítása vagy megőrzése érdekében, a családegyesítési jog gyakorlásának lényeges feltételeit közös ismérvek alapján kell meghatározni.
- (7) A tagállamoknak ezt az irányelvet kell alkalmazniuk az együttesen beutazó családokra is.
- (8) Különös figyelmet kell fordítani a menekültek helyzetére, a tekintetben, hogy milyen okok miatt kellett országukat elhagyniuk, és milyen okok akadályozták meg azt, hogy ott rendes családi életet éljenek. Ezért előnyösebb feltételeket kell megállapítani családegyesítési joguk gyakorlására.
- (9) A családmag, vagyis a házastárs és a kiskorú gyermekek esetében, minden esetben a családegyesítést kell alkalmazni.
- (10) A tagállamok határozhatnak arról, hogy engedélyezni kívánják-e a családegyesítést az egyenes ági felmenő rokonokra, a felnőtt, nem házas gyermekekre, az élettársakra, valamint poligám házasságok esetében a további házastárs kiskorú gyermekeire és a családegyesítőre. Amennyiben a tagállam engedélyezi e személyek családegyesítését, ez nem érinti az e rendelkezés hatálya alá tartozó esetekben a családi kapcsolatok fennállását el nem ismerő tagállamok azon lehetőségét, hogy – a vonatkozó EK-jogszabályokban meghatározottak szerint – egy másik tagállamban való tartózkodási jog tekintetében ne nyújtsák az említett személyek számára a családtagokat megillető elbánást.

⁽¹⁾ HL C 116. E, 2000.4.26., 66. o. és HL C 62. E, 2001.2.27., 99. o.

⁽²⁾ HL C 135., 2001.5.7., 174. o.

⁽³⁾ HL C 204., 2000.7.18., 40. o.

⁽⁴⁾ HL C 73., 2003.3.26., 16. o.

- (11) A családegyesítési jogot a tagállamok által elismert értékek és elvek megfelelő betartásával kell gyakorolni, különösen a nők és a gyermekek jogaira tekintettel; ezen értékek és elvek betartása indokolja a poligám háztartások családegyesítésére irányuló kérelmeivel szembeni korlátozó intézkedések esetleges megtételét.
- (12) Az elsődleges tartózkodási hellyel nem a családegyesítőnél rendelkező 12 év feletti gyermekek családegyesítési joga korlátozásának lehetősége a gyermekek korai életkorban történő beilleszkedési képességét kívánja tükrözni, és biztosítja számukra, hogy megfelelő oktatásban vegyenek részt az iskolában, és szert tegyenek a szükséges nyelvi készségekre.
- (13) Meg kell állapítani a családegyesítési kérelmek elbírálására, valamint a családtagok beutazására és tartózkodására vonatkozó eljárásokra irányadó szabályrendszert. Ezen eljárásoknak – figyelemmel a tagállamok közigazgatására nehezedő munkateherre – hatékonyak és kezelhetőnek kell lenniük, valamint átláthatónak és tisztességesnek, hogy megfelelő jogbiztonságot nyújtsanak az érintettek számára.
- (14) A családegyesítés kellően indokolt alapokon megtagadható. Különösen, a családegyesítésért folyamodó személy nem jelenthet fenyegetést a közrend vagy a közbiztonság számára. A közrend fogalmába a súlyos bűncselekményért való elítélés tartozhat. Ebben az összefüggésben meg kell jegyezni, hogy a közrend vagy a közbiztonság fogalmába azok az esetek is beletartoznak, amikor egy harmadik ország állampolgára terrorizmust támogató szövetség tagja, ilyen szövetséget támogat, vagy szélsőséges törekvésekkel rendelkezik.
- (15) Elő kell segíteni a családtagok beilleszkedését. E célból számukra biztosítani kell – különösen a házasságok és az életársági kapcsolatok felbomlása esetében – a családegyesítő jogállásától független jogállást, továbbá az oktatás, foglalkoztatás és szakképzés lehetőségét, ugyanolyan feltételek mellett, mint azon személy esetében, akivel – a megfelelő feltételek alapján – családegyesítésük történt.
- (16) Mivel a javasolt intézkedés céljait – nevezetesen, hogy a harmadik országok állampolgárai számára a közös szabályokkal összhangban gyakorlandó családegyesítési jog megállapítását – a tagállamok nem tudják megfelelően megvalósítani, és így ez az intézkedés hordereje és hatásai miatt a Közösség által jobban megvalósítható, a Közösség intézkedéseket fogadhat el a Szerződés 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvével összhangban. Az említett cikkben rögzített arányosság elvével összhangban ez az irányelv nem lép túl azon, ami e célkitűzések megvalósításához szükséges.
- (17) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország álláspontjáról szóló jegyzőkönyv 1. és

2. cikkével összhangban és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, ezek a tagállamok nem vesznek részt ezen irányelv elfogadásában, annak alkalmazása ezekre nem kötelező, és annak hatálya nem terjed ki ezekre.

- (18) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia álláspontjáról szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően ez a tagállam nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, annak alkalmazása erre nem kötelező, és annak hatálya nem terjed ki erre,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

Ezen irányelv célja a családegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országok állampolgárai által történő gyakorlása feltételeinek meghatározása.

2. cikk

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „harmadik ország állampolgára”: az a személy, aki a Szerződés 17. cikke (1) bekezdésének értelmében nem az Unió polgára;
- b) „menekült”: egy harmadik ország olyan állampolgára vagy egy olyan hontalan személy, aki – a New Yorkban 1967. január 31-én aláírt jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-i genfi egyezmény értelmében – menekültstátusszal rendelkezik;
- c) „családegyesítő”: egy harmadik országnak egy tagállamban jogszerűen tartózkodó állampolgára, és aki vagy akinek családtagjai az együttélés érdekében családegyesítésért folyamodnak;
- d) „családegyesítés”: egy harmadik ország – egy tagállamban jogszerűen tartózkodó – állampolgára családtagjainak a tagállamba történő beutazása és ott tartózkodása a családi egység megőrzése érdekében, függetlenül attól, hogy a családi kapcsolat a családegyesítő beutazása előtt vagy azt követően jött létre;
- e) „tartózkodási engedély”: a tagállam hatóságai által megadott, a harmadik országok állampolgárai számára a területén való jogszerű tartózkodást lehetővé tevő engedély, a harmadik országok állampolgárai tartózkodási engedélye egységes formátumának megállapításáról szóló, 2002. június 13-i 1030/2002/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja rendelkezéseivel összhangban;

⁽¹⁾ HL L 157., 2002.6.15., 1. o.

f) „kísérő nélküli kiskorú”: egy harmadik ország olyan állampolgárai, vagy olyan hontalanok, akik tizennyolcadik életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerülnek, továbbá azok a kiskorúak, akiket a tagállam területére való beutazásuk után hagytak kíséret nélkül.

3. cikk

(1) Ezt az irányelvet kell alkalmazni, ha a családegyesítő a tagállam által megadott, egy évig vagy annál hosszabb ideig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és megalapozott kilátásai vannak a letelepedési jogosultság megszerzésére, ha családtagjai harmadik országok bármilyen jogállású állampolgárai.

(2) Ezt az irányelvet nem kell alkalmazni, ha a családegyesítő:

- a) menekültstátus elismerésért folyamodik, és kérelme tekintetében még nem hoztak végleges határozatot;
- b) számára a tagállamban való tartózkodást ideiglenes védelem alapján engedélyezték, vagy ezen az alapon való tartózkodás engedélyezéséért folyamodik, és a státusáról szóló határozatra vár;
- c) számára a tagállamban való tartózkodást – a tagállamok nemzetközi kötelezettségeivel, nemzeti jogszabályaival vagy gyakorlatával összhangban – helyettesítő védelem alapján engedélyezték, vagy ezen az alapon való tartózkodás engedélyezéséért folyamodik, és a státusáról szóló határozatra vár.

(3) Ezt az irányelvet nem kell az Unió polgárának családtagjaira alkalmazni.

(4) Ez az irányelv nem sérti a következőkben foglalt előnyösebb rendelkezéseket:

- a) egyrészt a Közösség vagy a Közösség és tagállamai, másrészt harmadik országok közötti kétoldalú és többoldalú megállapodások;
- b) az 1961. október 18-i Európai szociális charta, a módosított 1987. május 3-i Európai szociális charta, valamint a migráns munkavállalók jogállásáról szóló, 1977. november 24-i európai egyezmény.

(5) Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy előnyösebb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn.

II. FEJEZET

Családtagok

4. cikk

(1) A tagállamok – ezen irányelv alapján és a IV. fejezetben, valamint a 16. cikkben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezik:

- a) a családegyesítő házastársa;

b) a családegyesítő és házastársa kiskorú gyermekei, beleértve azokat a gyermekeket is, akiket vagy az érintett tagállam illetékes hatóságai által hozott határozattal, vagy az illető tagállam nemzetközi kötelezettségei miatt automatikusan végrehajtható határozattal, vagy olyan határozattal összhangban fogadtak örökbe, amelyet a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban el kell ismerni;

c) a családegyesítő kiskorú gyermekei, beleértve örökbe fogadott gyermekeit is, ha a családegyesítő szülői felügyeleti joggal rendelkezik, és a kiskorú gyermekek az ő eltartottjai. A tagállamok engedélyezhetik az olyan gyermekekkel kapcsolatos családegyesítést, akik felett a szülői felügyeleti jogot megosztották, feltéve hogy ebbe a szülői felügyeleti jogot gyakorló másik fél beleegyezett;

d) a házastárs kiskorú gyermekei, beleértve örökbe fogadott gyermekeit is, ha a házastárs szülői felügyeleti joggal rendelkezik, és a kiskorú gyermekek az ő eltartottjai. A tagállamok engedélyezhetik az olyan gyermekekkel kapcsolatos családegyesítést, akik felett a szülői felügyeleti jogot megosztották, feltéve hogy ebbe a szülői felügyeleti jogot gyakorló másik fél beleegyezett.

Az e cikkben említett kiskorú gyermekek életkora nem haladhatja meg az érintett tagállam joga által megállapított nagykorúsági életkort, és nem lehetnek házasok.

Ettől eltérve, amennyiben a gyermek a 12. életévét betöltötte, és családja többi tagjától függetlenül érkezik, a tagállam – a beutazásnak és tartózkodásnak az ezen irányelv szerinti engedélyezése előtt – ellenőrizheti, hogy a gyermek megfelel-e az ezen irányelv végrehajtásának időpontjában hatályos jogszabályokban előírt beilleszkedési feltételnek.

(2) A tagállamok – ezen irányelv értelmében és a IV. fejezetben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – törvény vagy rendelet útján a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezhetik:

a) a családegyesítő vagy házastársa első fokú egyenes ági felmenő rokonai, amennyiben az ő eltartottjai, és a származás szerinti országban nem részesülnek megfelelő családi támogatásban;

b) a családegyesítő vagy házastársa felnőtt, nem házas gyermekei, ha egészségi állapotuk miatt képtelenek saját magukról gondoskodni.

(3) A tagállamok – ezen irányelv alapján és a IV. fejezetben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – törvény vagy rendelet útján engedélyezhetik azon élettárs beutazását és tartózkodását, aki egy harmadik ország állampolgára, és akivel a családegyesítő megfelelően igazolt, állandó, hosszan tartó kapcsolatban él, illetve egy harmadik ország olyan állampolgárának beutazását és tartózkodását, akit – az 5. cikk (2) bekezdésével összhangban – a családegyesítőhöz élettársi kapcsolat fűz, továbbá e személyek nem házas, kiskorú gyermekeinek – beleértve az örökbe fogadott gyermekeket is –, valamint az olyan felnőtt, nem házas gyermekeinek beutazását és tartózkodását, akik egészségi állapotuk miatt képtelenek magukról gondoskodni.

A tagállamok dönthetik el, hogy az élettársakat a családregyesítés tekintetében a házastársakkal egyenlő elbánásban részesítik-e.

(4) Poligám házasság esetén, ha a családregyesítővel egy házastárs már együtt él a tagállam területén, az érintett tagállam nem engedélyezi a családregyesítést egy további házastárs tekintetében.

Az (1) bekezdés c) pontjától eltérve, a tagállamok korlátozhatják a családregyesítést egy további házastárs és a családregyesítő kiskorú gyermekei tekintetében.

(5) A jobb beilleszkedés biztosítása és a kényszerházasságok megelőzése érdekében, a tagállamok a családregyesítő és házastársa számára minimális életkor, de legfeljebb a 21. életév betöltését írhatják elő a házastársnak a családregyesítővel való egyesülése előtt.

(6) Ettől eltérve, a tagállamok előírhatják, hogy – az ezen irányelv végrehajtásának időpontjában hatályos jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően – a kiskorú gyermekek családregyesítési kérelmét a 15. életévük betöltése előtt nyújtsák be. Ha a kérelmet a 15. életév betöltése után nyújtják be, az ezen eltérést alkalmazni kívánó tagállamok az ilyen gyermekek beutazását és tartózkodását a családregyesítésen kívüli alapon engedélyezik.

III. FEJEZET

A kérelem benyújtása és elbírálása

5. cikk

(1) A tagállamok határozzák meg, hogy a családregyesítési jog gyakorlása érdekében a beutazásra és a tartózkodásra irányuló kérelmet az érintett tagállam illetékes hatóságaihoz a családregyesítő vagy a családtag, illetve a családtagok nyújtsák-e be.

(2) A kérelemhez csatolják a családi kapcsolat és a 4. és 6. cikkben, és – adott esetben – a 7. és 8. cikkben megállapított feltételeknek való megfelelést igazoló okmányokat, valamint a családtag/családtagok úti okmányainak hitelesített másolatait.

Adott esetben – a családi kapcsolat fennállását igazoló bizonyíték megszerzése érdekében –, a tagállamok meghallgathatják a családregyesítőt és családtagjait, és egyéb, szükségesnek tekintett vizsgálatokat is végezhetnek.

A családregyesítő élettársára vonatkozó kérelem elbírálása során, a tagállamok a családi kapcsolat bizonyítékaként olyan tényezőket vesznek figyelembe, mint például a közös gyermek, a korábbi együttélés, élettársi kapcsolat, és más megbízható bizonyítási eszközök.

(3) A kérelmet akkor nyújtják be és bírálják el, amikor a családtagok a családregyesítő tartózkodási helye szerinti tagállam területén kívül tartózkodnak.

Ettől eltérve, a tagállamok – megfelelő körülmények között – elfogadhatják az akkor benyújtott kérelmet, amikor a családtagok már a területén tartózkodnak.

(4) A tagállam illetékes hatóságai a kérelmet benyújtó személyt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérelem benyújtásának időpontjától számított kilenc hónap elteltével írásban értesítik a határozatról.

A kérelem elbírálásának bonyolultsága miatti kivételes körülmények között az első albekezdésben említett határidő meghosszabbítható.

A kérelmet elutasító határozatot indokolni kell. Az érintett tagállam nemzeti jogszabályai határozzák meg, hogy milyen következmények fűződnek ahhoz, ha az első albekezdésben előírt időtartam végéig nem hoznak határozatot.

(5) A kérelem elbírálása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak a kiskorú gyermekek érdekeire.

IV. FEJEZET

A családregyesítési jog gyakorlására vonatkozó követelmények

6. cikk

(1) A tagállamok a közrend, a közbiztonság vagy a közegészség alapján elutasíthatják a családtagok beutazási és tartózkodási kérelmét.

(2) A tagállamok a közrend, a közbiztonság vagy a közegészség alapján visszavonhatják a családtagok tartózkodási engedélyét vagy elutasíthatják annak megújítását.

Az ilyen határozat meghozatalakor, a tagállamok – a 17. cikkben túlmenően – a családtag által elkövetett, a közrendet vagy a közbiztonságot sértő bűncselekmény súlyát vagy típusát, illetve azt a veszélyt veszik figyelembe, amelyet az érintett személy jelent.

(3) Az érintett tagállamok illetékes hatóságai nem tagadhatják meg a tartózkodási engedély megújítását, és nem rendelhetik el a tagállam területéről való elköltözést kizárólag azon az alapon, hogy a tartózkodási engedély megadása után az érintett személy megbetegedett vagy rokkanttá vált.

7. cikk

(1) Amikor a családregyesítési kérelmet benyújtják, az érintett tagállam előírhatja a kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltatson bizonyítékot arra nézve, hogy a családregyesítő rendelkezik a következőkkel:

- az ugyanabban a régióban egy hasonló család számára szabványosnak tekintett, az érintett tagállamban hatályos általános egészségügyi és biztonsági előírásoknak megfelelő szálláshely;
- saját maga és családtagjai számára az érintett tagállamban az állampolgárok számára általában biztosított valamennyi kockázatra kiterjedő betegségbiztosítás;

c) az érintett tagállam szociális segélyek rendszeréhez történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres források. A tagállamok e forrásokat jellegükre és rendszerességükre hivatkozással értékelik, és figyelembe vehetik a nemzeti minimálbér és minimál-nyugdíj szintjét, valamint a családtagok számát.

(2) A tagállamok előírhatják a harmadik országok állampolgárai számára, hogy a nemzeti jognak megfelelően eleget tegyenek a beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedéseknek.

A 12. cikkben említett menekültek és a menekültek családtagjai tekintetében az első albekezdésben említett beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedéseket csak akkor lehet alkalmazni, ha az érintett személyeket családtagok részében részesítették.

8. cikk

A tagállamok előírhatják a családtagok számára, hogy egy – két évet nem meghaladó – időszakon keresztül tartózkodjon jogszerűen területükön, mielőtt családtagjai egyesülnének vele.

Ettől eltérve, ha a tagállam – ezen irányelv elfogadásának időpontjában hatályos – jogszabályai figyelembe veszik a tagállam befogadó képességét, a tagállam legfeljebb hároméves várakozási időtartamot írhat elő a családtagok számára irányuló kérelem benyújtása és a tartózkodási engedélynek a családtagok számára történő megadása között.

V. FEJEZET

A menekültek családtagjainak beillesztése

9. cikk

(1) Ezt a fejezetet kell alkalmazni a tagállamok által menekülteként elismert személyek családtagjainak beillesztésére.

(2) A tagállamok e fejezet alkalmazását azokra a menekültekre korlátozhatják, akiknek családi kapcsolatai időben megelőzik beutazásukat.

(3) Ez a fejezet nem érinti a családtagok menekültstátuszának megadására vonatkozó szabályokat.

10. cikk

(1) A családtagok meghatározására a 4. cikket kell alkalmazni, azzal a kivétellel, hogy annak (1) bekezdése harmadik albekezdését nem alkalmazzák a menekültek gyermekeire.

(2) A tagállamok engedélyezhetik a 4. cikkben nem említett egyéb családtagok családtagként való beillesztését, ha azok a menekült eltartottjai.

(3) Ha a menekült kísérő nélküli kiskorú, a tagállamok:

a) családtagként való beillesztés céljából a 4. cikk (2) bekezdésének a) pontjában megállapított feltételek alkalmazása nélkül engedélyezik a kiskorú első fokú, egyenes ági felmenő rokonainak beutazását és tartózkodását;

b) családtagként való beillesztés céljából engedélyezhetik a kiskorú törvényes gyámjának vagy más családtagjának beutazását és tartózkodását, ha a menekültnek nincsenek egyenes ági felmenő rokonai, vagy nem lehet ilyen rokonokat felkutatni.

11. cikk

(1) A kérelem benyújtására és elbírálására az 5. cikket kell alkalmazni, e cikk (2) bekezdésére is figyelemmel.

(2) Amennyiben a menekült nem tud a családi kapcsolatot igazoló hivatalos okmányokat szolgáltatni, a tagállamok az ilyen kapcsolat fennállásáról más, a nemzeti joggal összhangban értékelendő bizonyítékokat vesznek figyelembe. A kérelmet elutasító határozat nem alapozható egyedül az igazoló okmányok hiányának tényére.

12. cikk

(1) A 7. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült, illetve családtagja/családtagjai számára, hogy a 4. cikk (1) bekezdésében említett családtagokra vonatkozó kérelem tekintetében bizonyítékot szolgáltatassanak arra nézve, hogy a menekült megfelel a 7. cikkben megállapított követelményeknek.

A nemzetközi kötelezettségek sérelme nélkül, ha a családtagok beillesztése lehetséges egy olyan harmadik országban, amellyel a családtagok, illetve családtagja különleges kapcsolatokkal rendelkezik, a tagállamok előírhatják az első albekezdésben említett bizonyítékok szolgáltatását.

A tagállamok előírhatják a menekült számára, hogy tegyen eleget a 7. cikk (1) bekezdésében említett feltételeknek, ha a családtagok beillesztésére irányuló kérelmet nem nyújtják be a menekültstátusz megadása után három hónapon belül.

(2) A 8. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült számára, hogy területükön meghatározott ideig tartózkodjon, mielőtt családtagjai egyesülnének vele.

VI. FEJEZET

A családtagok beutazása és tartózkodása

13. cikk

(1) Amint elfogadták a családtagok beillesztésére irányuló kérelmet, az érintett tagállam engedélyezi a családtagok beutazását. E tekintetben az érintett tagállam e személyek számára minden lehetőséget biztosít a szükséges vízumok megszerzéséhez.

(2) Az érintett tagállam legalább egy évre szóló első tartózkodási engedélyt ad meg a családtagok számára. Ez a tartózkodási engedély megújítható.

(3) A családtag/családtagok számára megadott tartózkodási engedély időtartama elvben nem lépheti túl a családtagot tartózkodási engedélyének lejáratát.

14. cikk

(1) A családtag/családtagjai, ugyanolyan módon, mint a családtagok, a következőkre jogosultak:

- a) oktatásra való jogosultság;
- b) munkavállalásra és önálló vállalkozói tevékenységre való jogosultság;
- c) pályaválasztási tanácsadásra, alap- és továbbképzésre és átképzésre való jogosultság.

(2) A tagállamok nemzeti joguknak megfelelően határozhatják meg azokat a feltételeket, amelyek alapján a családtagok munkavállalói jogviszonyt létesíthetnek vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytathatnak. Ezek a feltételek egy legfeljebb 12 hónapos határidőt tűznek ki, amely alatt a tagállamok vizsgálhatják munkaerőpiacuk helyzetét, mielőtt a családtagok számára munkavállalói jogviszony létesítését vagy önálló vállalkozói tevékenység folytatását engedélyezik.

(3) A tagállamok korlátozhatják a 4. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó elsőfokú, egyenes ági felmenő rokonok vagy a felnőtt, nem házas gyermekek munkaviszonyra vagy önálló vállalkozói tevékenységre való jogosultságát.

15. cikk

(1) Legkésőbb öt éves tartózkodás után, továbbá feltéve, hogy a családtag számára családtagként kívüli ok alapján nem adták meg a tartózkodási engedélyt, a házastárs vagy az élettárs, továbbá a nagykorúságát elért gyermek – szükség esetén – kérelemre önálló, a családtagot tartózkodási engedélyétől független tartózkodási engedélyre jogosult.

A tagállamok korlátozhatják a házastárs vagy az élettárs számára az első albekezdésben említett tartózkodási engedély megadását a családi kapcsolat felbomlása esetén.

(2) A tagállamok önálló tartózkodási engedélyt adhatnak meg a 4. cikk (2) bekezdésében említett első fokú, egyenes ági felmenő rokonok vagy a felnőtt, nem házas gyermekek számára.

(3) Megözvegyülés, válás, különélés vagy az egyenes ági felmenő vagy lemenő első fokú rokonok halála esetében – szükség esetén – kérelemre önálló tartózkodási engedély adható meg a családtagként beutazott személyek számára. A tagállamok különösen nehéz körülmények esetére az önálló tartózkodási engedély megadását biztosító rendelkezéseket állapítanak meg.

(4) A nemzeti jog állapítja meg az önálló tartózkodási engedély megadására és időtartamára vonatkozó feltételeket.

VII. FEJEZET

Szankciók és jogorvoslat

16. cikk

(1) A tagállamok a következő körülmények esetében elutasíthatják a családtagot tartózkodási kérelmet, vagy adott esetben visszavonhatják a családtag tartózkodási engedélyét, illetve elutasíthatják annak megújítását:

- a) amennyiben az ezen irányelv által megállapított feltételeknek nem vagy már nem felelnek meg.

A tartózkodási engedély megújításakor, amennyiben a családtagot tartózkodási kérelmet – a 7. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említettek szerint – nem rendelkezik elégséges forrásokkal a tagállam szociális segélyeinek rendszeréhez történő folyamodás nélkül, a tagállam figyelembe veszi a családtagok hozzájárulását a háztartás jövedelméhez;

- b) amennyiben a családtagot tartózkodási kérelmet nem vagy többé nem élnek valódi házassági vagy családi kapcsolatban;

- c) amennyiben megállapítják, hogy a családtagot tartózkodási kérelmet vagy az élettárs más személlyel házasodott össze, vagy más személlyel alakított ki állandó, hosszan tartó kapcsolatot.

(2) A tagállamok akkor is elutasíthatják a családtagot tartózkodási kérelmet, vagy visszavonhatják a családtag tartózkodási engedélyét, illetve elutasíthatják annak megújítását, ha bebizonyosodik, hogy:

- a) hamis vagy megtévesztő információt adtak, hamis vagy hamisított dokumentumokat használtak, más csalást követtek el, illetve más jogellenes eszközt alkalmaztak;

- b) a házasságot, az élettársi kapcsolatot vagy az örökbefogadást kizárólag annak érdekében hozták létre, hogy az érintett személy beutazhasson egy tagállamba, illetve ott tartózkodjon.

Az e pontban foglaltak értékelése során, a tagállamok különösen azt a tényt vehetik figyelembe, hogy a házasságot, az élettársi kapcsolatot vagy az örökbefogadást azt követően kötötték, hogy a családtagot tartózkodási engedélyt megadták.

(3) A tagállamok visszavonhatják a családtag tartózkodási engedélyét vagy elutasíthatják annak megújítását, ha a családtagot tartózkodási engedélye lejár, és a családtagot még nem illeti meg tartózkodásnak a 15. cikk szerinti önálló joga.

(4) A tagállamok különleges ellenőrzéseket és vizsgálatokat végezhetnek, amennyiben indokoltan gyanítható, hogy csalás vagy – a (2) bekezdésben meghatározottak szerinti – névleges házasság, élettársi kapcsolat vagy örökbefogadás jött létre. Különleges ellenőrzéseket lehet végezni a családtagok tartózkodási engedélyének megújítása alkalmával is.

17. cikk

A tagállamok megfelelően figyelembe veszik az érintett személy családi kapcsolatainak jellegét és szilárdságát, a tagállamban való tartózkodásának időtartamát és a származási országával való családi, kulturális és társadalmi kapcsolatai fennállását, amennyiben egy kérelmet elutasítanak, tartózkodási engedélyt visszavonnak, vagy annak megújítását megtagadják, vagy amennyiben úgy határoznak, hogy a családtagot vagy családtagjait kiutasítást rendelik el.

18. cikk

A tagállamok biztosítják azt, hogy a családtagok és/vagy családtagjai fellebbezési joggal rendelkeznek, amennyiben egy családtagot elutasítanak, tartózkodási engedélyt visszavonnak, vagy annak megújítását megtagadják, vagy amennyiben kiutasítást rendelnek el.

Az érintett tagállamok állapítják meg azt az eljárást és illetékességet, amelynek megfelelően az első albekezdésben említett jogot gyakorolják.

VIII. FEJEZET

Záró rendelkezések*19. cikk*

A Bizottság rendszeresen és első alkalommal legkésőbb 2007. október 3-ig jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az ezen irányelvnek a tagállamokban való

alkalmazásáról, és javasolja a szükségesnek tűnő módosításokat. E módosítási javaslatok a 3., 4., 7., 8. és 13. cikk tekintetében prioritást élveznek.

20. cikk

A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2005. október 3-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

21. cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetése napján lép hatályba.

22. cikk

Ennek az irányelvnek az Európai Közösséget létrehozó szerződéssel összhangban, a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2003. szeptember 22-én.

a Tanács részéről

az elnök

F. FRATTINI